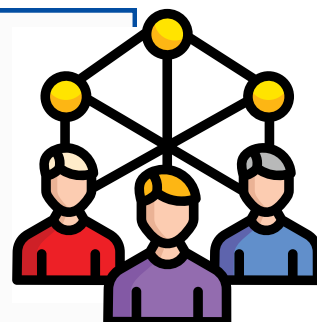

EFEKT TRANSFERU. JAK MOBILNOŚĆ UCZNIÓW WPŁYWA NA RESZTĘ KLASY?

Choć nie każdy uczeń wyjeżdża na zagraniczne staże, wielu korzysta z doświadczeń kolegów w sposób pośredni – tak wynika z badania „Wpływ zagranicznych staży zawodowych (VET) na krajowe systemy edukacyjne w Europie Środkowo-Wschodniej”. Przede wszystkim u tych uczniów wzrasta motywacja do nauki, chociaż jest to zróżnicowane w zależności od skali realizowanych w szkole wyjazdów i kraju.

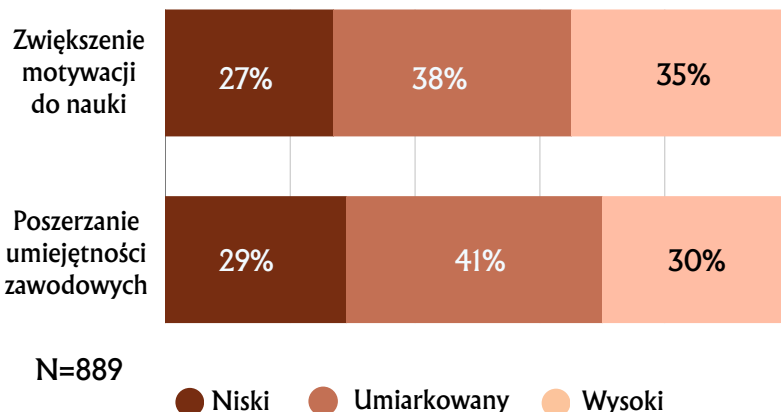
Efekt transferu, czyli sytuacja, w której uczniowie niebiorący bezpośredniego udziału w mobilnościach uczą się i czerpią inspirację od swoich mobilnych kolegów, był jednym z tematów, o które pytaliśmy nauczycieli szkół zawodowych z sześciu krajów. Oceniali oni m.in. wpływ zagranicznych staży i praktyk na poprawę umiejętności zawodowych, językowych i motywację do nauki.

Motywacja do nauki i umiejętności zawodowe na plus

35% nauczycieli zauważa, że mobilności międzynarodowe wyraźnie podnoszą motywację do nauki wśród pozostających w szkole uczniów. Nieco gorzej wypada wpływ wyjazdów na rozwój umiejętności zawodowych. 30% nauczycieli uważa, że przyczyniają się one w wysokim stopniu do poszerzania tych umiejętności wśród pozostałych uczniów.

Stopień, w jakim mobilności wpływają na:

W niskim stopniu - skumulowany odsetek odpowiedzi „w ogóle” oraz „raczej w niskim stopniu”.

W wysokim stopniu - skumulowany odsetek odpowiedzi „w raczej wysokim stopniu” oraz „w wysokim stopniu”.

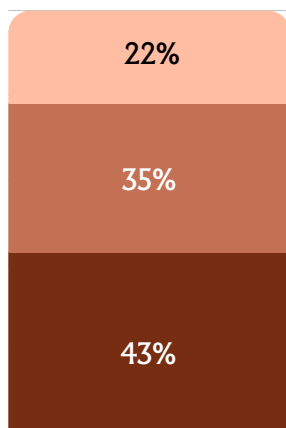
Te same zasady odnoszą się do wszystkich wykresów.

Stopień, w jakim mobilności wpływają na:

A co z językami obcymi?

Zwiększenie znajomości terminologii branżowej w języku obcym

Wyniki badania pokazują, że możliwość używania języka obcego w rzeczywistym środowisku zawodowym odgrywa kluczową rolę w przyswajaniu fachowej terminologii. W tym obszarze efekt transferu jest wyraźnie słabszy. Niemal połowa nauczycieli twierdzi, że zagraniczne wyjazdy organizowane przez ich szkoły nie przekładają się znacząco na zwiększenie znajomości terminologii branżowej w języku obcym wśród niewyjeżdżających uczniów. Jedynie 22% badanych ocenia ten wpływ jako wysoki.

● Niski ● Umiarkowany ● Wysoki

N=889

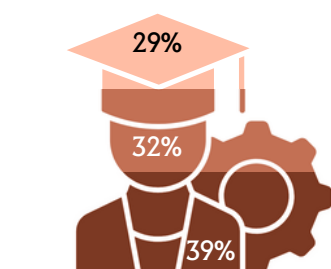

Motywacja do nauki pod lupą

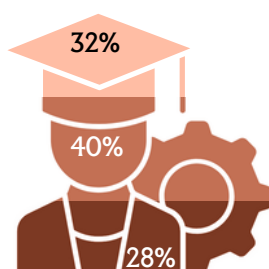
Wpływ zagranicznych wyjazdów na motywację do nauki wśród uczniów niewyjeżdżających wypada najlepiej. Przyjrzyjmy się temu bliżej, uwzględniając skalę wyjazdów organizowanych przez szkoły oraz różnice między badanymi krajami.

Stopień, w jakim mobilności wpływają na motywację według skali organizowanych przez szkołę wyjazdów

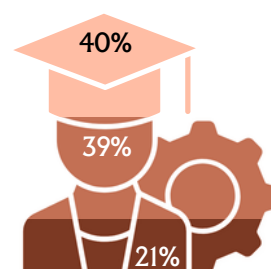
● Niski ● Umiarkowany ● Wysoki

Szkoły organizujące wyjazdy dla niewielkiej części nauczanych zawodów

Szkoły organizujące wyjazdy dla większości nauczanych zawodów

Szkoły organizujące wyjazdy dla wszystkich nauczanych zawodów

W szkołach, które organizują zagraniczne staże i praktyki dla wszystkich nauczanych zawodów, 40% nauczycieli zauważa wysoki wpływ mobilności na motywację do nauki uczniów niewyjeżdżających. Dla porównania, w placówkach, gdzie takie działania obejmują niewielką część kierunków, odsetek ten wynosi o 11 punktów procentowych mniej (jest to różnica istotna statystycznie). Zaobserwowano więc, że im szersze i bardziej równomierne włączanie różnych kierunków kształcenia w program mobilności, tym większe szanse na wzmocnienie zaangażowania całej społeczności uczniowskiej – także tych, którzy nie wyjeżdżają.

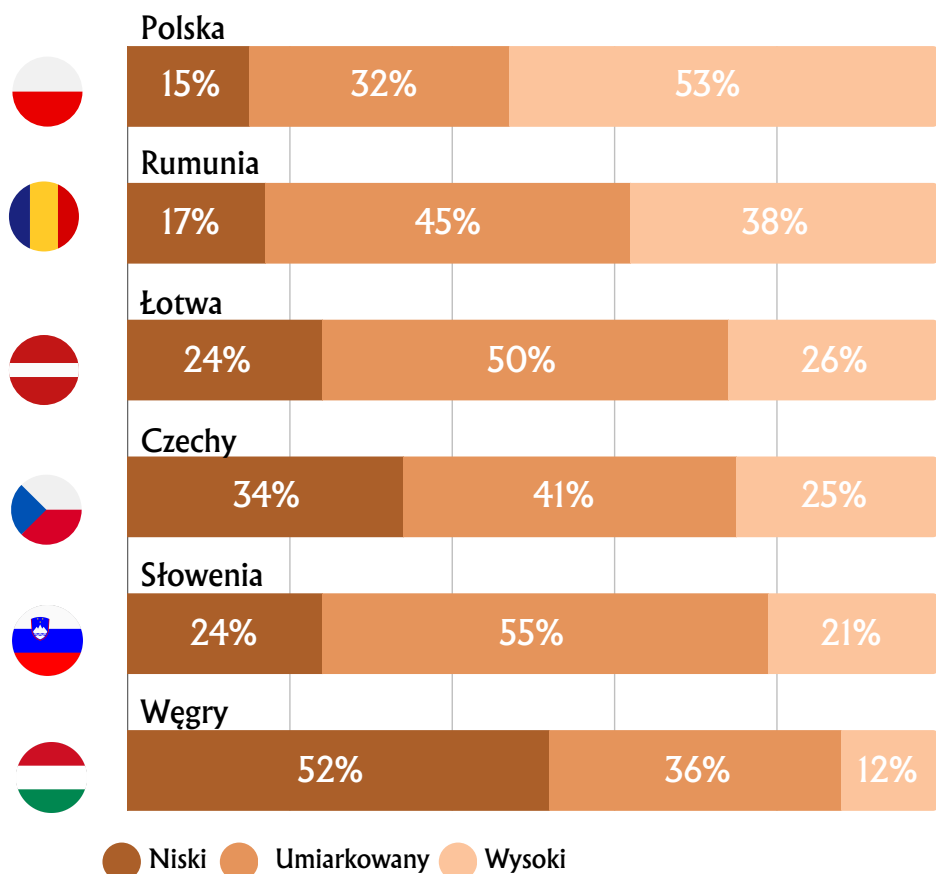

Motywacja do nauki rośnie... ale nie wszędzie tak samo

W Polsce ponad połowa (53%) nauczycieli ocenia, że zagraniczne staże i praktyki wyraźnie motywują do nauki także tych, którzy zostają w szkole. W Rumunii podobnego zdania jest 38% respondentów – to 16 p.p. różnicy na korzyść Polski.

Stopień, w jakim mobilności wpływają na motywację według kraju

W pozostałych krajach efekt ten jest słabszy. W Czechach, na Łotwie i w Słowenii odsetek nauczycieli dostrzegających wysoki wpływ przekracza 20%, ale na Węgrzech spada do 12%. W tym kraju ponad połowa badanych uważa, że wyjazdy zagraniczne nie robią większej różnicy – ich zdaniem wpływ mobilności na motywację do nauki jest niski lub w ogóle go nie ma.

N=889

Dlaczego uczniowie, którzy nie wyjeżdżają chcą się więcej uczyć?

Z przeprowadzonych wywiadów indywidualnych z nauczycielami wynika, że udział szkoły w programie mobilności zwiększa zaangażowanie uczniów w naukę. Motywują ich dwa czynniki: dzielenie się swoimi doświadczeniami przez uczestników mobilności oraz jasno określone kryteria rekrutacji, które wyznaczają cel i zachęcają do nauki z myślą o przyszłym wyjeździe.

Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem

W wielu badanych szkołach uczestnicy zagranicznych staży i praktyk są zobowiązani do dzielenia się zdobytą wiedzą z innymi uczniami. Odbyna się to m.in. podczas:

- ✓ Dni Erasmus+ w szkole,
- ✓ lekcji pokazowych lub praktycznych zajęć, podczas których uczniowie prezentują konkretne umiejętności zdobyte za granicą.

*Wszyscy uczniowie uczestniczą w zajęciach praktycznych. Tworzą grupy, do których trafiają również ci, którzy byli za granicą. Mogą wtedy, za zgodą nauczyciela, dzielić się swoimi doświadczeniami. Na przykład: pokazują [jak zrobić] pizzę.
(nauczyciel z Łotwy)*

Ważną rolę odgrywają także rozmowy z rówieśnikami. To właśnie opowieści kolegów o wyjazdach, nowych miejscach czy nawet zarobkach wzbudzają ciekawość i chęć sprawdzenia swoich możliwości.

*Zaczynają rozumieć, że warto w tym uczestniczyć, a nie tylko słuchać. Wpływ rówieśników jest ogromny. Jak kolega wraca i mówi, że nawet kieszonkowe sobie zarobił, to działa.
(nauczyciel z Łotwy)*

Kryteria rekrutacji jako czynnik motywujący

Możliwość udziału w zagranicznych stażach i praktykach wiąże się z konkretnymi wymaganiami stawianymi przez szkołę – dobrymi ocenami z przedmiotów zawodowych, wysoką frekwencją oraz znajomością języka obcego. Dla wielu uczniów stanowi to silną motywację do większego zaangażowania w naukę, ponieważ stawką jest możliwość wyjazdu.

*Jeśli ktoś chce się dostać na wyjazd, to wie, że musi się postarać. Średnia czy frekwencja to twarde kryteria i oni [uczniowie] dobrze o tym wiedzą.
(nauczyciel z Polski)*

O BADANIU

Badanie pn. „Wpływ zagranicznych staży zawodowych (VET) na krajowe systemy edukacyjne w Europie Środkowo-Wschodniej” zostało przeprowadzone z wykorzystaniem ilościowych (CAWI) i jakościowych (IDI) metod zbierania danych. Dotyczyło ono oceny oddziaływania zagranicznych staży i praktyk na uczniów, nauczycieli, szkołę jako organizację, jak również na zmiany systemowe w obszarze edukacji zawodowej.

GDZIE REALIZOWALIŚMY BADANIE?

Badanie zostało przeprowadzone w sześciu krajach: w Czechach, na Łotwie, w Polsce, w Rumunii, w Słowenii oraz na Węgrzech. Koordynatorem badania jest Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

KIEDY PRZEPROWADZILIŚMY BADANIE I KTO BRAŁ W NIM UDZIAŁ?

Terenowa część badania została zrealizowana w drugiej połowie 2023 r. Objęto nim nauczycieli oraz dyrektorów szkół będących beneficjentami programu Erasmus+ w sektorze Kształcenie i szkolenie zawodowe (VET) w latach 2014-2020.

LICZEBNOŚĆ PRÓBY

We wszystkich krajach przeprowadzono łącznie 88 indywidualnych wywiadów pogłębionych oraz zebrano 909 wypełnionych ankiet.

Zapraszamy do zapoznania się z pierwszymi wynikami badania dla Polski dotyczącymi wpływu zagranicznych staży na rozwój kompetencji uczniów biorących w nich udział.

Różnice między krajami w ocenie wpływu mobilności mogą wynikać z wielu czynników – kulturowych, systemowych i innych. Masz pomysł, co może je tłumaczyć? Podziel się swoją opinią!

Poza szkolną ławką

Chcesz wiedzieć więcej?
Napisz do nas: zab@frse.org.pl

Erasmus+

UNIA EUROPEJSKA

Opracowanie merytoryczne: Julita Pieńkosz
Opracowanie graficzne: Monika Mokrzycka

Dofinansowane przez
Unię Europejską